

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου

30
ΧΡΟΝΙΑ ΑΕΥΤΟΤΗΤΑΣ

http://www.floropoulos.gr - email: info@floropoulos.gr

για μαθητές με απαιτήσεις

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 19 Οκτωβρίου 2024

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας, 322c-323a

Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· «Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δέ ᾧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;» «Ἐπὶ πάντας», ἔφη ὁ Ζεὺς, «καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θές παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως». Οὕτω δὴ, ᾧ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἷ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἦ λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἷονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὧν τῶν ὀλίγων συμβουλευή, οὐκ ἀνέχονται, ὡς σὺ φῆς—εἰκότως, ὡς ἐγὼ φημι—ὅταν δὲ εἰς συμβουλὴν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις. Αὕτη, ᾧ Σώκρατες, τούτου αἰτία.

Ἀριστοτέλης, Πολιτικά, Α1.12, 1253a29-39

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν [: τὴν πόλιν]· ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἵτιος. Ὡσπερ γὰρ καὶ τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζώων ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χεῖριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὅπλα· ὁ δὲ ἄνθρωπος ὅπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τάναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χεῖριστον. Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Δίας στέλνει τον Ερμή να φέρει στους ανθρώπους την αιδώ και τη δικαιοσύνη από φόβο μην εξαφανιστεί το ανθρώπινο γένος.
2. Ο Δίας πρόσταξε τον Ερμή να διανείμει στους ανθρώπους την αιδώ και τη δικαιοσύνη με τον ίδιο τρόπο όπως έχουν μοιραστεί τα διάφορα επαγγέλματα.
3. Κατά τον Πρωταγόρα δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν οργανωμένες κοινωνίες, αν λίγοι άνθρωποι συμμετέχουν στην αιδώ και τη δίκη, όπως έγινε με τις υπόλοιπες τέχνες.
4. Στην Αθήνα στις συνελεύσεις της Εκκλησίας του Δήμου για θέματα πολιτικής δεν ανέχονται κάποιον να συμβουλεύει αν δεν ανήκει στους λίγους ειδικούς.
5. Ο άνθρωπος ακόμη και χωρίς τον νόμο και τη δικαιοσύνη είναι το ανώτερο από όλα τα έμβια όντα.

Μονάδες 10

B1. Πώς εξηγεί ο Αριστοτέλης την τάση του ανθρώπου για ζωή στην κοινωνία; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο συγκεκριμένο απόσπασμα από τα *Πολιτικά*.

Μονάδες 10

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μπαρούχ Σπινόζα, Πολιτική Πραγματεία, Ι.3,6,7

Ο Ολλανδός φιλόσοφος Μπαρούχ Σπινόζα (1632-1677) σε αυτό το έργο του (1675-76) επιχειρεί να αποδείξει πώς πρέπει να θεσμοθετείται μια κοινωνία, ώστε να διατηρηθούν η ειρήνη και η ελευθερία των πολιτών. Υποστηρίζει μία θεωρία του φυσικού δικαίου και αναλύει, όπως ο Αριστοτέλης στα *Πολιτικά*, τις τρεις μορφές πολιτευμάτων (μοναρχία, αριστοκρατία, δημοκρατία) με βάση τις επιταγές της λογικής.

Οι άνθρωποι είναι έτσι φτιαγμένοι ώστε δεν μπορούν να ζήσουν χωρίς να υπόκεινται σε κάποιο δίκαιο, κοινό για όλους [...]. Για να μπορέσει το κράτος να διατηρηθεί, θα πρέπει να οργανωθεί με τέτοιον τρόπο ώστε αυτοί που το διοικούν, είτε καθοδηγούνται από τον λόγο είτε από τα πάθη, να μην έχουν τη δυνατότητα να ενεργούν κακόπιστα ή πλημμελώς. Δεν αφορούν την ασφάλεια του κράτους τα κίνητρα που οδηγούν τους ανθρώπους να κυβερνούν σωστά, αρκεί να κυβερνούν πράγματι σωστά. [...] Τέλος, εφόσον όλοι οι άνθρωποι, είτε είναι βάρβαροι είτε πολιτισμένοι, συνάπτουν παντού

σχέσεις και σχηματίζουν κάποια πολιτική κοινότητα, οι αιτίες και τα φυσικά θεμέλια του κράτους δεν πρέπει να αναζητούνται στα διδάγματα του λόγου, αλλά να συνάγονται από την κοινή φύση ή την κοινή κατάσταση των ανθρώπων.

Μτφρ. Α. Στυλιανού

Να συγκρίνετε την άποψη του Σπινόζα με τις απόψεις Πρωταγόρα και του Αριστοτέλη για τις αιτίες που οδηγούν τους ανθρώπους να συγκροτήσουν πολιτικές κοινωνίες.

Μονάδες 10

B3. Να αντιστοιχίσετε καθεμία από τις φράσεις της **στήλης Α** του παρακάτω πίνακα με μία φράση από τη **στήλη Β** που συμπληρώνει ορθά το νόημά της.

A	B
1. Η μήνυση κατά του Σωκράτη έγινε	α. από τον Κριτία και τον Χαρμίδα.
	β. από το ιερατείο της Αθήνας.
	γ. από τον Μέλητο.
2. Η 7η Επιστολή του Πλάτωνα αποτελεί	α. σημαντική πηγή πληροφοριών για τη ζωή του.
	β. ένα είδος βιογραφίας του Σωκράτη.
	γ. μία επιστολή προς τους Αθηναίους φίλους του.
3. Ο Πλάτων ήρθε σε επαφή με τον Πυθαγορισμό	α. στην Ακαδημία.
	β. πριν τον θάνατο του Σωκράτη.
	γ. στο πρώτο του ταξίδι στη Σικελία.
4. Κύριο θέμα συζήτησης ανάμεσα στον Σωκράτη και τον Πρωταγόρα είναι	α. η σοφιστική τέχνη.
	β. η έννοια της δικαιοσύνης.
	γ. η φύση της αρετής.
5. Στον διάλογο Πρωταγόρας ο Σωκράτης	α. αρνείται την ύπαρξη του απόλυτου.
	β. αναζητά μία αλήθεια γενική, καθολική και απόλυτη.
	γ. χρησιμοποιεί τη διάλεξη ως μέθοδο αναζήτησης της αλήθειας.

Μονάδες 10

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της **στήλης Α** με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της **στήλης Β**. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
1. δείσας	α. φυσική
2. απόλοιτο	β. οργή
3. κόσμοι	γ. απειλή
4. όρμη	δ. απώλεια
5. φύεται	ε. ορμόνη
	ζ. κόσμημα
	η. άδεια

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατά Αλκιβιάδου λιποταξίου, 1-3

Ο Αλκιβιάδης ο νεώτερος κατηγορείται ότι κατατάχτηκε παράνομα στο ιππικό, ενώ είχε καταταγεί από τους αρχηγούς του πεζικού στους οπλίτες (395/4 π.Χ.) για να πολεμήσει στην Αλίαρτο της Βοιωτίας. Η κατάταξή του αυτή έγινε αυθαίρετα, χωρίς να έχει υποβληθεί στη νόμιμη διαδικασία ενώπιον των αρχόντων, λόγω της δειλίας του, καθώς όποιος κατατασσόταν στο ιππικό, γνώριζε ότι θα είναι ασφαλής, αφού οι Σπαρτιάτες δεν διέθεταν ισχυρό ιππικό ενώ το συμμαχικό βοιωτικό ιππικό ήταν πολυάριθμο και ξακουστό.

Ἦγοῦμαι μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδεμίαν ὑμᾶς ποθεῖν ἀκοῦσαι πρόφασιν παρὰ τῶν βουλομένων Αλκιβιάδου κατηγορεῖν· τοιοῦτον γὰρ πολίτην ἑαυτὸν ἐξ ἀρχῆς παρέσχεν, ὥστε καὶ εἰ μὴ τις ἰδίᾳ ἀδικούμενος ὑπ' αὐτοῦ τυγχάνει, οὐδέν ἦττον προσήκει ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἐχθρόν αὐτόν ἡγεῖσθαι. Οὐ γὰρ μικρὰ τὰ ἀμαρτήματα, οὐδὲ συγγνώμης ἄξια, οὐδ' ἐλπίδα παρέχοντα ὡς ἔσται τοῦ λοιποῦ βελτίων, ἀλλ' οὕτω πεπραγμένα καὶ εἰς τοσοῦτο κακίας ἀφιγμένα, ὥστ' ἐπ' ἐνίοις ὧν οὗτος φιλοτιμεῖται <καὶ> τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. Ἐγὼ μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πρότερον πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης, καὶ πάλαι τοῦτον πονηρόν ἡγούμενος, καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ πεπονθώς κακῶς, πειράσομαι ὑπὲρ πάντων τῶν πεπραγμένων μεθ' ὑμῶν αὐτόν τιμωρήσασθαι. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων Ἀρχεστρατίδης ἱκανῶς κατηγόρησε· καὶ γὰρ τοὺς νόμους ἐπέδειξε καὶ μάρτυρας πάντων παρέσχετο· ὅσα δ' οὗτος παραλέλοιπεν, ἐγὼ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς διδάξω.

.....
έπιτηδεύματα: ασχολίες

ἔνιοι, αι, α: μερικοί, ές, ά

φιλοτιμοῦμαι: περηφανεύομαι

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «*Ἡγοῦμαι μὲν, ὦ ἄνδρες διακασταί... τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι*».

Μονάδες 20

2. Για ποιους προσωπικούς λόγους ο ρήτορας θα προσπαθήσει να τιμωρήσει τον Αλκιβιάδη με την βοήθεια των δικαστών;

Μονάδες 10

3. α) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών στον αριθμό που βρίσκονται: *πολίτην, ἁμαρτήματα, τοὺς πατέρας, τοὺς νόμους, μάρτυρας*.

Μονάδες 5

β) Να αντικατασταθούν εγκλιτικά τα ακόλουθα ρήματα: παρέσχειν, επέδειξε.

Μονάδες 5

4. α) Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

ἀκοῦσαι: είναι στο

Ἀλκιβιάδου: είναι στο

ἀδικούμενος: είναι στο

ἐχθρόν: είναι στο

κακίας: είναι στο

διαφορᾶς: είναι στο

ὕπ' αὐτοῦ: είναι στο

(μονάδες 7)

β) Να αναγνωριστούν οι δευτερεύουσες προτάσεις της ακόλουθης περιόδου ως προς το είδος και τον συντακτικό ρόλο: «*τοιοῦτον γὰρ πολίτην ἑαυτὸν ἐξ ἀρχῆς παρέσχεν, ὥστε καὶ εἰ μὴ τις ἰδίᾳ ἀδικούμενος ὑπ' αὐτοῦ τυγχάνει, οὐδέν ἦττον προσήκει ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων ἐχθρόν αὐτόν ἡγεῖσθαι*».

Μονάδες 3

Καλή επιτυχία!!!